

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 13 mars 2023
(OR. fr)

7321/23

Interinstitutionella ärenden:
2022/0906(COD)
2023/0070(COD)

JUR 190
COUR 2
INST 57
CODEC 351

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	10 mars 2023
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2023) 135 final
Ärende:	KOMMISSIONENS YTTRANDE om det förslag till ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol som lagts fram av domstolen den 30 november 2022

För delegationerna bifogas dokument – COM(2023) 135 final.

Bilaga: COM(2023) 135 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.3.2023
COM(2023) 135 final

2023/0070 (COD)

KOMMISSIONENS YTTRANDE

**om det förslag till ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens
domstol som lagts fram av domstolen den 30 november 2022**

KOMMISSIONENS YTTRANDE

om det förslag till ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol som lagts fram av domstolen den 30 november 2022

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 281 andra stycket.

1. Den 30 november 2022 lade Europeiska unionens revisionsrätt för Europaparlamentet och rådet fram en begäran i enlighet med artikel 281 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) om ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol (*stadgan*). Huvuddelen av begäran avser möjligheten att med återopande av artikel 256.3 första stycket i EUF-fördraget till tribunalen överföra behörigheten att pröva förhandsavgöranden enligt artikel 267 i det fördraget i vissa särskilda frågor som anges i stadgan. I detta syfte föreslås en ny artikel 50b i stadgan. Den andra delen av begäran är ett förslag att utvidga systemet med prövningstillstånd av överklaganden i enlighet med artikel 58a i stadgan, som skulle ersättas och konsolideras. De båda delarna åtföljs av ett förslag till punktändring av artikel 50 i stadgan avseende sammansättningen på tribunalens avdelningar.

I. Allmänna överväganden

2. Såsom domstolen förklarar i sin begäran och den åtföljande motiveringen bygger huvuddelen av begäran på den rättsliga omorganisation av unionens rättskipning som beslutades år 2015 och som innebar att antalet domare vid tribunalen fördubblades.¹ Domstolen betonar att antalet begärda förhandsavgöranden ökat väsentligt samtidigt som handläggningstiden gradvis blivit längre. Domstolen understryker även att den personalökning vid tribunalen som beslutades i samband med reformen nu är genomförd och att tribunalen börjat anpassa sina arbetsmetoder för att öka konsekvensen och effektiviteten i de förfaranden som ingår i dess behörighet. I den andra delen av begäran föreslår domstolen att det system med prövningstillstånd som infördes 2019² vad gäller överklagande av tribunalens domar och beslut bör utvidgas till att även omfatta beslut meddelade av överklagandenämnder som agerar för unionens organ eller byråer och sådana mål om tillämpningen av avtal med skiljedomsklausuler som avses i artikel 272 i EUF-fördraget.
3. Domstolen motiverar begäran med hänvisning till att det är nödvändigt att båda instanserna fullt ut kan genomföra sina uppdrag i enlighet med fördragen, med hänsyn till den utveckling som beskrivits ovan.
4. Kommissionen instämmer till fullo med reformens målsättning.
5. Det är absolut nödvändigt att domstolen till fullo kan utföra sin uppgift i egenskap av unionens högsta rättsliga organ. I detta syfte bör domstolen mer inrikta sig på ärenden som rör frågor av grundläggande vikt för unionens rättsordning, och ha möjlighet att ägna nödvändiga resurser åt sådan prövning, i synnerhet när det behövs för att kunna fördjupa dialogen med nationella domstolar, även i sista instans, för att säkerställa enhetligheten i unionens rättsordning.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2015/2422 av den 16 december 2015 om ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol (EUT L 341, 24.12.2015, s. 14).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2019/629 av den 14 april 2019 om ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol (EUT L 111, 25.4.2019, s. 1).

6. Det framstår även som oundgängligt att inte bara tribunalens ytterligare resurser, som följer av den rättsliga omorganisationen av unionens rättskipning, utan även tribunalens kunskaper om tekniska och komplexa mål ställs till fullt förfogande för rättssubjekten.
7. Mot denna bakgrund, och med hänsyn tagen till den fortsatta ökningen av begärda förhandsavgöranden, som måste behandlas skyndsamt så att de nationella domarna kan säkerställa berörda personers rätt till ett effektivt rättsmedel, instämmer kommissionen med domstolen om att det, trots de svårigheter som är förknippade med förfarandet, har blivit nödvändigt att fördela ansvaret för att pröva förhandsavgöranden mellan domstolen och tribunalen. Kommissionen lämnar dock nedan vissa kommentarer avseende huvuddelen i domstolens begäran.
8. Vad gäller den andra delen av reformen och punktändringen av artikel 50 i stadgan har kommissionen inga särskilda anmärkningar utan lämnar ett positivt yttrande i frågan.

II. Överföring av behörighet till tribunalen för prövning av frågor som hänskjutits för förhandsavgörande enligt artikel 267 i EUF-fördraget på särskilda områden

II.1 Urval och avgränsning av de särskilda områdena

9. Vid urvalet av de särskilda områdena förklarar domstolen att den använt fyra parametrar, nämligen för det första att det ska gälla frågor som tydligt kan identifieras och avgränsas, för det andra att ärendena ger upphov till få principiella frågor, för det tredje att det redan finns en omfattande rättspraxis på området och för det fjärde att urvalet ska tillåta överföring av tillräckligt många förhandsavgöranden. Med utgångspunkt i dessa parametrar har domstolen identifierat följande särskilda områden: Det gemensamma systemet för mervärdesskatt. Punktskatter. Tullkodexen och tullklassificering av varor i kombinerade nomenklaturen. Kompensation och assistans till passagerare. Systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser.
10. Kommissionen tillstyrker de parametrar som domstolen valt. Tillägg av ytterligare parametrar, exempelvis att frågorna inom de särskilda områdena inte ska ha väsentlig inverkan på budgeten, skulle äventyra syftet att överföra tillräckligt många ärenden om förhandsprövning till tribunalen för att avlasta domstolen och ge tribunalen möjlighet att utarbeta en faktisk och väsentlig rättspraxis. Därför tillstyrker kommissionen urvalet av de särskilda områden som beskrivits. Det finns framför allt omfattande rättspraxis på dessa områden som tribunalen kan förlita sig på, även om det är troligt att dessa områden liksom unionens övriga rättsområden kan komma att undergå rättsliga förändringar som kan ge tribunalen anledning att utarbeta ny rättspraxis.³
11. Kommissionen tillstyrker domstolens förslag om att inte skilja förhandsavgöranden som avser tolkning från sådana som avser giltighet.
12. Vad gäller avgränsningen av de särskilda områdena kan det vara önskvärt att tydliggöra i vilka frågor tribunalen blir behörig att utarbeta rättspraxis, samtidigt som man behåller en avgränsning som är tillräckligt flexibel för att kunna fördela frågorna på ett sätt som tar hänsyn till rättsutvecklingen. Det kan uppnås exempelvis genom att man, när reformen antas av lagstiftaren, i skälen till den föreslagna förordningen ger en abstrakt men tillräckligt precis beskrivning av de berörda särskilda områdenas olika delar.

³ Exempelvis efter antagandet av den nya tullkodex som ersätter Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen, EUT L 269, 10.10.2013, s. 1.

13. Man kan även erinra om att beslut att överlämna en inkommande begäran om förhandsavgörande inte hindrar att tribunalen fattar beslut enligt artikel 256.3 andra stycket i EUF-fördraget eller att närmare bestämmelser införs om detta i tribunalens rättegångsregler.

II.2 Kravet på att det begärda förhandsavgörandet uteslutande ska avse ett eller flera angivna särskilda områden

14. Domstolen föreslår att tribunalen ska vara behörig att pröva förhandsavgöranden ”som uteslutande avser ett eller flera [av följande] särskilda områden” vilket innebär att förhandsavgöranden som avser både något angivet särskilt område och andra frågor även fortsättningsvis skulle behandlas av domstolen.
15. Kommissionen instämmer i princip med detta tillvägagångssätt. Men kommissionen anser att det är önskvärt att man, helst i skälen till den föreslagna förordningen, förtydligar hur uttrycket ”som uteslutande avser ett eller flera [av följande] särskilda områden” ska tillämpas på sådana situationer, som regelbundet uppkommer, där begäran om förhandsavgörande omfattar dels en fråga om tolkning eller giltighet hos en unionsakt inom något särskilt område, dels en fråga om hur bestämmelser i primärrätten, allmänna rättsprinciper eller unionens stadga bör tolkas.
16. Att förhandsavgörandet förutsätter ett tolkningsbesked för de särskilda områdena som är förenligt med primärrätten eller internationell rätt hindrar enligt kommissionen inte att frågan överlämnas till tribunalen, inte ens om frågan gäller en särskild rättsakt med ett innehåll som materiellt motsvarar allmänna rättsprinciper eller unionens stadga.
17. Däremot bör domstolen fortsatt vara behörig när förhandsavgörandet inte i sig avser tolkningen av en rättsakt på något av de särskilda områdena utan snarare exempelvis bestämmelser i primärrätten, allmänna rättsprinciper eller unionens stadga, även om målet vid den nationella domstolen behandlas inom den rättsliga ramen för något av de särskilda områdena. Samma sak bör gälla när den hänskjutande domstolen samtidigt begär besked, dels om tolkningen av eller giltigheten hos en unionsrättsakt som avser något av de särskilda områdena, dels ställer fristående frågor om hur bestämmelser i primärrätten, allmänna rättsprinciper eller unionens stadga bör tolkas.
18. Slutligen är det också önskvärt att förtydliga fördelningskriterierna för begäranden om förhandsavgörande som utöver frågor om något av de särskilda områdena direkt eller indirekt väcker frågor om domstolens behörighet eller frågans tillåtlighet (enligt artikel 267 i EUF-fördraget och rättegångsreglerna). Kommissionen ser ingen tvingande anledning till att inte överlämna sådana frågor till tribunalen, eftersom bestämmelserna om domstolens behörighet eller om när en begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning framgent kommer att behöva tillämpas av båda instanserna.

II.3 Förfarandet för överföring

19. Vad gäller förfarandet för överföring sägs i förslaget till förordning endast att begäran om förhandsavgörande alltid ska ges in till domstolen, som därefter från fall till fall kommer att överlämna frågor som avser de särskilda områdena till tribunalen, efter att i enlighet med domstolens rättegångsregler ha prövat om de ovan beskrivna förutsättningarna är förhanden.
20. Kommissionen har inga invändningar mot denna grundregel för överföringen.

II.4 Former och tillämpliga förfaranden för handläggningen av tribunalens förhandsavgöranden

21. Domstolen föreslår att tribunalen prövar förhandsavgöranden som överförts till den enligt sina egna rättegångsregler, men i för ändamålet särskilt inrättade avdelningar. Domstolen föreslår även att en generaladvokat ska utses i alla sådana mål, även i detta fall enligt tribunalens egna rättegångsregler, och låter det vara underförstått att detta inte systematiskt innebär att slutsatser ska utarbetas i alla mål.
22. Kommissionen ställer sig positiv till mer specialisering i tribunalens avdelningar. Detta är viktigt eftersom behandlingen av överförda förhandsavgöranden, utöver särskild sakkunskap i vissa frågor, förutsätter kunskap om förfarandet för förhandsprövning, som väsentligt skiljer sig från det som tribunalen hittills behandlat. Kommissionen anser att reformen kan ge tribunalen tillfälle att fortsätta sina överväganden om en genomgripande specialisering av sina avdelningar.
23. Kommissionen anser även att tribunalen i sina rättegångsregler bör ange, och i praktiken tillämpa, alla förfaranden som ger möjlighet att behandla begäranden om förhandsavgörande skyndsamt, däribland möjligheten att avgöra ett mål utan förhandling eller utan slutsatser från generaladvokaten eller genom särskilt uppsatt motiverat beslut. Kommissionen anser därför att det vore mycket lämpligt att tribunalen arbetar på ett sätt som innebär att slutsatser, i de fall då sådana faktiskt lämnas, finns tillgängliga snabbt efter eventuella förhandlingar,, så att tribunalens prövning och avgörande inte drar ut på tiden.
24. Slutligen vad gäller utnämning av generaladvokater har kommissionen i sig inga invändningar mot domstolens förslag till ändring av arbetsordningen. Men kommissionen anser att vederbörlig uppmärksamhet bör ägnas åt formerna för att utnämna generaladvokaterna, som kommer att väljas ut bland tribunalens domare i enlighet med artikel 49 i arbetsordningen. Bland de möjligheter som står till buds föreslår kommissionen att man undersöker möjligheten att under en viss tid, helst minst tre år, låta en domare från en annan avdelning än den vid vilken frågan anhängiggjorts agera som generaladvokat antingen för alla begäranden om förhandsavgörande som tilldelas den avdelningen eller för förhandsavgöranden som avser ett eller flera specialområden.

III. Slutsatser

25. Kommissionen yttrar sig positivt om det förslag till ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol som lagts fram av domstolen den 30 november 2022.